
VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2017)0063

Programmi „Kodanike Euroopa“ rakendamine

Euroopa Parlamendi 2. märtsi 2017. aasta resolutsioon nõukogu 14. aprilli 2014. aasta määruse (EL) nr 390/2014 (millega kehtestatakse ajavahemikuks 2014–2020 programm „Kodanike Euroopa“) rakendamise kohta (2015/2329(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikleid 10 ja 11, milles märgitakse, et „igal kodanikul on õigus osaleda liidu demokraatias“, „institutsioonid annavad kodanikele ja esindusühendustele sobival viisil võimaluse teha teatavaks ja vahetada avalikult oma seisukohti liidu tegevuse kõigis valdkondades“ ning „institutsioonid peavad esindusühenduste ja kodanikuühiskonnaga avatud, läbipaistvat ja korrapärast dialoogi“,
- võttes arvesse protokoll nr 1 riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus,
- võttes arvesse protokoll nr 2 subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta,
- võttes arvesse nõukogu 14. aprilli 2014. aasta määrust (EL) nr 390/2014, millega kehtestatakse ajavahemikuks 2014–2020 programm „Kodanike Euroopa“¹,
- võttes arvesse oma 19. jaanuari 2016. aasta resolutsiooni kultuuridevahelise dialoogi, kultuurilise mitmekesisuse ja hariduse rolli kohta ELi põhiväärtuste edendamisel²,
- võttes arvesse komisjoni aruannet Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele programmi „Kodanike Euroopa“ (2007–2013) rakendamise, tulemuste ja üldhinnangu kohta (COM(2015)0652),
- võttes arvesse kodukorra artiklit 52 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 punkti 1 alapunkti e ja 3. lisa,

---

¹ ELT L 115, 17.4.2014, lk 3.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0005.

- võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit ning eelarvekomisjoni ja põhiseaduskomisjoni arvamusi (A8-0017/2017),
- A. arvestades, et programm „Kodanike Euroopa“ on ainulaadne ja väga sümbolne programm, sest selle raames võetakse kuulda kodanikuühiskonna arutelu, ergutatakse kriitilist mõtlemist Euroopa projekti, selle ajaloo ning seda edendanud liikumiste ja ideede ajaloo suhtes ning sellega aidatakse suurendada teadlikkust Euroopa otsustusprotsessist, parandades liidu tasandil kodaniku- ja demokraatliku osaluse tingimusi;
- B. arvestades, et programmi „Kodanike Euroopa“ eesmärk on tugevdada Euroopa kodakondsuse ja Euroopasse kuulumise vaimu, suurendada solidaarsust, vastastikust sallivust ja austust, edendada paremat arusaamist EList, selle algupärast ja arengust, väärtustest, institutsioonidest ja pädevustest ning soodustada aktiivset dialoogi ELi kodanike vahel; arvestades, et programmi tegevusi võib käsitleda osana informaalsetest elukestvast kodanikuharidusest;
- C. arvestades, et programmi „Kodanike Euroopa“ jaoks tehtava kampaaniaga „üks euro kodaniku kohta“ püütakse edastada tugevat sümbolset sõnumit kodanike arvamustega arvestamise kohta Euroopas;
- D. arvestades, et euroskeptitsismi praegune kasv, mis kajastub Euroopa-vastaste jõudude poolset Euroopa projekti püsijäämise kahtluse alla seadmises ja mis kulmineerus hiljuti rahvahääletusel Brexiti pooldajate võiduga, rõhutab niisuguste programmide tähtsust ja suurendab vajadust edendada ühise Euroopa identiteeditunde arendamist, kajastada Euroopa Liidu usaldusväärse vähenemise põhjuseid, ergutada kodanikuosalust ning alustada põhjalikku arutelu Euroopa väärtuste teemal, millesse tuleks kaasata kogu kodanikuühiskond ja ka institutsioonid, ning koolituskampaaniat ELi institutsioonide toimimise teemal, rõhutades tänu Euroopa Liitu kuulumisele tekkivaid võimalusi;
- E. arvestades, et enne kui mõni riik Euroopa Liiduga ühineb, on vaja põhjalikku ja terviklikku ettevalmistust, mis on seotud ajaloolise mälu ja minevikuga leppimise küsimustega ning millega tagatakse kodanike aktiivne osalus asjaomase riigi kodanikuühiskonnas;
- F. arvestades, et kooskõlas ELi lepingu artikliga 11 on ELi institutsioonid kohustatud andma kodanikele ja esindusühendustele kõigis liidu tegevusvaldkondades võimaluse vahetada avalikult oma seisukohti; arvestades, et see säte hõlmab ka ELi institutsioonide kohustust pidada kodanikuühiskonnaga avatud, läbipaistvat ja korrapärast dialoogi ning komisjoni kohustust teha kõigi sidusrühmadega ulatuslikke konsultatsioone;
- G. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 20 on sätestatud liidu kodakondsuse põhistaatus ja esitatud üksikasjalikult sellega seotud õigused, ning arvestades, et parem arusaamine EList ja selle väärtustest on oluline eeltingimus kodanike võimestamiseks, et nad saaksid neid õigusi täielikult kasutada;
- H. arvestades, et kodanikuaktiivsus, kodanikuharidus ja kultuuridevaheline dialoog on avatud, kaasava ja vastupanuvõimelise ühiskonna rajamisel otsustava tähtsusega;

- I. arvestades, et praegune programm põhineb ELi toimimise lepingu artiklil 352, millega anti Euroopa Parlamendile ainult õigus väljendada oma seisukohta nõusolekumenetluse raames ja millele Euroopa Parlament oli komisjoni ettepaneku esitamise ajal kindlalt vastu, sest see on tugevas vastuolus programmi demokraatliku olemusega;
- J. arvestades, et komisjoni tehtud järelhindamine kinnitas programmi eesmärkide asjakohasust ja asjaolu, et kuna programm erineb teistest programmidest ulatuse, eesmärkide, tegevuse ja sihtrühmade poolest, andis see võimaluse algatustele, mida ei oleks saanud rahastada muudest vahenditest;
- K. arvestades, et pärast mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) läbirääkimisi tehtud eelarvekärpeid vähendati programmi „Kodanike Euroopa“ rahastamispaketti ligikaudu 29,5 miljoni euro võrra, ning arvestades, et programmi 185,47 miljoni euro suurune kärbitud rahastamispakett moodustab mitmeaastasest finantsraamistikust ainult 0,0171 %;
- L. arvestades, et on tõdetud, et liikmesriigid kalduvad mitte osalema nende projektide kaasrahastamises ja et kohalikud asutused on raskustes Euroopa projektide puhul, mille kaasrahastamise määr on kõrge;
- M. arvestades, et rahastamispaketi vähendamise tagajärjel langes 2014. aastal rahastada suudetud projektide arv võrreldes eelmise programmiga peaaegu 25 % võrra;
- N. arvestades, et mitteformaalne ja informaalne õppimine ning vabatahtlik tegevus, sport, kunst ja kultuur annavad palju võimalusi kodanikuhariduseks ja -aktiivsuseks;
- O. arvestades, et kattumiste vähendamiseks ja programmi mõju suurendamiseks on vaja rohkem koostööt muude programmidega ja paremat teabevahetust teiste peadirektoratidega;
- P. arvestades, et oma väärtust on tõestanud praegune rahvusvaheline sõpruslinnade liikumine (sõpruslinnad – linnade võrgustikud), mis parandab vastastikust mõistmist kodanike vahel ning edendab sõprust ja koostööd;

Peamised järeldused

1. rõhutab, et programmile „Kodanike Euroopa“ kui ainsale täielikult Euroopa kodakondsusele pühendatud programmile kättesaadavate rahaliste vahendite kogusumma (185,47 miljonit eurot) on kaduvväike, kui seda võrrelda teiste haridus- ja kultuuriprogrammidega, nagu programm „Loov Euroopa“ (1,46 miljardit eurot) ja programm „Erasmus+“ (14,7 miljardit eurot), ega vasta seetõttu taotlejate ootustele;
2. väljendab heameelt tõsiasi üle, et uue rahastamistsükli kahel esimesel aastal tundub programm „Kodanike Euroopa“, mille eesmärk on ületada ELi institutsioonide ja Euroopa kodanike vaheline lõhe, toimivat hästi, kuna taotlejate arv on tõusnud, projektid on väga kvaliteetsed ja projektide rakendamine on nõuetekohane;
3. mõönab, et programmi edukat rakendamist takistab peamiselt eraldatud raha ebapiisavus, ja peab äärmiselt kahetsusväärseks, et mitmeaastasest finantsraamistikust (2014–2020) kärbiti eraldist 13,7 % võrra, mistõttu on rahastatavate projektide arv suurel määral vähenenud ja on võimatu rahuldada suurt nõudlust, valmistades

väärtuslike projektidega taotlejatele pettumust;

4. märgib, et eelarvepiirangute tõttu on rahastatavate projektide koguarv liiga väike, et saavutada programmi kaugeleulatuvaid eesmärke, ning et 2015. aastal oli võimalik rahastada ainult ligikaudu 6 % Euroopa ajaloolist mälu ja kodanikuühiskonda käsitlevatest projektidest, mis on programmi „Loov Euroopa“ sama aasta tulemustega (19,64 % alaprogrammi „Kultuur“ puhul ja 45,6 % MEDIA alaprogrammi puhul) võrreldes väga väike arv; märgib, et programmi „Kodanike Euroopa“ kahe tegevussuuna rahastamist tuleks olulisel määral suurendada, arvestades programmi edasipüüdlikke eesmärke;
5. tunnistab, et sõpruslinnade projektid on olnud edukad kogu ELis, ning kutsub liikmesriike üles edendama seda kava omavalitsuste seas ning hõlbustama koostööd;
6. peab kiiduväärseks komisjoni käivitatud „Kodanike Euroopa“ uudiskirja ja rahastatud projektide andmebaasi;
7. toob esile asjaolu, et programmi „Kodanike Euroopa“ riiklikel kontaktpunktidel on teadlikkuse suurendamisel ning võimalikele taotlejatele (eriti sihtriikide esmakordsetele taotlejatele), aga ka Euroopa ja riigi tasandi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste liitudele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele toetuse ja suuniste andmisel tähtis roll;
8. peab tervitatavaks programmi valdkonnaülest käsitusviisi, selle selgeid ja lihtsaid aruandlusnõudeid ja taotlusvormi ning selle keskendumist kindlatele tegevustele;
9. peab kiiduväärseks asjaolu, et programmi mõlema tegevussuuna – „Euroopa ajalooline mälu“ ning „Demokraatlik kaasatus ja kodanikuosalus“ – määratletud prioriteedid, mida muudeti varem igal aastal, on nüüdsest mitmeaastased ja kohalduvad programmi kogu allesjäänud ajavahemiku (2016–2020) jooksul;
10. mõonab asjaolu, et programmi mõju on endiselt proportsionaalselt suur, nagu näitab ka asjaolu, et 2015. aastal oli 408 valitud projektis hinnanguliselt 1 100 000 osalejat; on ka seisukohal, et taotlejate suur arv – 2014. aastal 2087 ja 2015. aastal 2791 – ja projektide kvaliteet näitavad seda, et huvi programmi vastu on suur, ja ka vajadust tagada programmile rohkem töötajaid ja rahalisi vahendeid, et suurendada toetust saavate projektide arvu;

Soovitused

Rakendamise õiguslikud aspektid

11. soovitab, et järgmise põlvkonna programm „Kodanike Euroopa“ tuleks vastu võtta õigusliku alusega, mis võimaldab Euroopa Parlamendil osaleda programmi vastuvõtmisel seadusandliku tavamenetluse raames kaasseadusandjana, tehes seda nõukoguga võrdsetel tingimustel; ergutab komisjoni kaaluma võimalikke lahendusi selle eesmärgi saavutamiseks;

Rakendamise rahalised aspektid

12. on arvamusel, et mitmed kvaliteetsed projektid, nagu Euroopa ajaloolist mälu ja kodanikuühiskonda puudutavad projektid (edukuse määr 6 % – samas kui programmi

„Loov Euroopa“ alaprogrammi „Kultuur“ vastav määr oli 19,64 % ja MEDIA alaprogrammi määr oli 45,6 %), on tagasi lükatud programmi „Kodanike Euroopa“ ebapiisava rahastuse tõttu; on arvamisel, et kõrgema sihtmäära saavutamiseks tuleks oluliselt suurendada praegust eelarvet, võttes arvesse kõnealuse programmi otsustavat tähtsust eeltingimusena kodanike osalemiseks liidu demokraatlikus elus; kutsub seetõttu komisjoni, nõukogu ja liikmesriike üles kaaluma järgmises mitmeaastas finantsraamistikus programmi „Kodanike Euroopa“ jaoks ligikaudu 500 miljoni euro suurust rahastamispaketti – see moodustab vaid ühe euro kodaniku kohta;

13. tunnustab Euroopa kodanikualgatuse ja programmi „Kodanike Euroopa“ ühist eesmärki ning võimalikku koostõimet selles, et kodanikud saaksid osaleda vahetult ELi poliitika väljatöötamises; kutsub siiski komisjoni üles tagama, et Euroopa kodanikualgatust ei rahastataks programmi „Kodanike Euroopa“ piiratud eelarvest, nagu seda praegu tehakse, ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid osaleksid suuremal määral mõlema meetme rahalises toetamises;
14. märgib, et kindlasummaliste või -määraliste maksete süsteemis tuleks arvesse võtta ELis esinevaid hinnaerinevusi, mis sõltuvad liikmesriikide elukallidusest; soovib selle süsteemi ümber korraldada ja kaaluda eelmaksete vähendamist, et tagada rahastatavate projektide jätkusuutlikkus ja toetada paremini kohalike haldusasutuste ja üksteisest kaugemal asuvate organisatsioonide koostööd ning eelkõige hõlbustada piiratud finantssuutlikkusega väiksemate organisatsioonide ja erivajadustega osalejate osalemist;
15. nõuab, et komisjon ning Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA) hindaksid korrapäraselt arvukate eelarveliste korralduste mõju taotlejatele ja võimalikele toetuskõlblikele taotlejatele; nõuab eelkõige, et hinnataks, kas 2015. aastal maksete assigneeringute suure puudujäägi tõttu kohaldatud vähendatud eelmaksete määr (50 %-lt 40 %-le projektide puhul ning 80 %-lt 50 %-le tegevustoetuste ja riiklike kontaktpunktide puhul), kaasrahastamise vajadus ning samade parameetrite kohaldamine tegelikust elukallidusest ja geograafilisest eraldatusest hoolimata võis asetada – ja võib asetada jätkuvalt – teatavat tüüpi organisatsioonid ja konkreetsed liikmesriigid ebasoodsasse olukorda; nõuab lisaks, et nad arendaksid edasi strateegiaid, mille abil tuua Euroopa institutsioonid kodanikele lähemale ning teavitada kodanikke paremini ELi eri poliitikameetmetest;
16. märgib, et kindlasummaliste või -määraliste maksete süsteem peaks hõlmama veel ühte näitajat, mis aitaks erivajadustega inimesi tulemuslikumalt kaasata, sest just puudega inimeste kaasamine eeldab märksa ulatuslikumat personali ja sageli täiendavaid meetmeid, millega kaasnevad suuremad kulud;
17. rõhutab, et tegevustoetused tagavad toetusesaajate (st mõttekodade) sõltumatus ja annavad võimaluse pikaajaliseks kavandamiseks, et viia ellu üldisele nägemusele vastavaid tegevusi ja arendada oskusteavet; soovib kasutada erikriteeriume, -näitajaid ja iga-aastast aruandlust, et jälgida nende eesmärkide suunas tehtud edusamme ning tagada, et kõnealused rahastamiskavad ei muuda toetusesaajaid komisjonist sõltuvaks;
18. nõuab, et komisjon ning EACEA annaksid avalikult aru kuludest, mis on tekkinud 3. tegevussuuna raames „horisontaalsed meetmed – väärtustamine – projektitulemuste analüüsimine, levitamine ja kasutamine“;

19. kutsub komisjoni ja EACEAd üles lisama 31. detsembriks 2017 ette nähtud vaehindamise aruandesse põhjaliku hinnangu programmi finantsilise rakendamise ja eelarve täitmise kohta ning tegema sellest hinnangust järeldusi edasiste eesmärkide uuesti määratlemiseks ja programmi eelarvenõuete kohandamiseks järgmises mitmeaastases finantsraamistikus;

Kooskõlastamise ja teavitustegevusega seotud aspektid

20. palub komisjonil koguda kogu kasulik teave programmi „Kodanike Euroopa“ kohta (programmijuhend, prioriteedid, konkursikutsed, käimasolevad ja lõpetatud projektid, tulemused ja saadud kogemused, uudiskiri) koos kõigi Euroopa kodakondsuse valdkonda kuuluvate programmide, meetmete, toetuste ja struktuurifondidega (näiteks Euroopa kodanikualgatus ja Euroopa vabatahtlik teenistus) ainulaadsesse kasutajasõbralikku suhtlusportaali (ühtne veebiplatvorm), mis on juurdepääsetav ka puudega inimestele; soovib, et seda platvormi tuleks kasutada toetusesaajate kontaktandmete avaliku registrina ning vahendina, mille kaudu pääseda ligi projektide kirjeldustele ja leida partnereid teistest riikidest;
21. toonitab, et tagasilükatud taotluste osas tuleks anda piisav vastus ning esitada tagasilükkamise põhjused, eriti juhul, kui taotluse esitanud üksus palub selgitust; soovib võimaluse korral kaaluda sarnaste tagasilükatud taotluste põhjal peamiste probleemide väljaselgitamist;
22. juhib tähelepanu asjaolule, et programmi „Kodanike Euroopa“ teatavad eesmärgid on sarnased Euroopa kodanikualgatus eesmärkidega või täiendavad neid, eelkõige püüdlus kaasata kodanikud ELi tegevusse; on seetõttu veendunud, et tuleks teha pingutusi, et järgida ühist lähenemisviisi kodanikuosalust ja osalusdemokraatiat käsitleva ELi poliitika väljatöötamisel, mida peaks toetama sidus teavitustrateegia, et koondada ühe katuse alla kõik Euroopa kodakondsusega seotud komisjoni programmid, edendades ja tõhustades võimaluse korral vahetuid kogemusi ja kaasatust rohujuuretasandil;
23. rõhutab vajadust koostada igas liikmesriigis potentsiaalsete partnerite avatud nimekiri, et hõlbustada partnerlusi nende vahel, kes soovivad osaleda programmis „Kodanike Euroopa“;
24. soovib luua ka veebiplatvormi kodakondsuse valdkonnas tegutsevatele ja programmist kasu saavatele peamistele organisatsioonidele, et koondada parimaid tavasid, parandada võimekust ja suurendada projektide lõpuleviimise järel nende nähtavust;
25. palub komisjonil suurendada programmi nähtavust ja tõsta üldsuse teadlikkust selle eesmärkidest, rakendades Euroopa kodakondsuse puhul kaasavat teavitustrateegiat – kasutades suhtlusvõrgustikke, raadio- ja telereklaame ning reklaamtahvleid – edendades kohaliku tasandi osalemist riiklike kontaktpunktide aktiivse kaasatusega ning ajakohastades pidevalt sisu ja jõudes osalevates riikides uute sihtrühmadeni, keskendudes eelkõige madalama osalemismääraga riikidele ning noortele, puudega inimestele ja haavatavatele isikutele;
26. on arvamusel, et programmi eesmärk peaks olema ka tutvustada Euroopa Liidus olemasolevaid vahetu osalemise kanaleid, nagu Euroopa kodanikualgatus, kodanike

foorumid ja avalikud konsultatsioonid, et suurendada üldsuse teadlikkust vahetu osalemise võimalustest ELi institutsioonilises raamistikus;

27. nõuab tungivalt, et osalevad riigid, kes ei ole veel määranud riiklikku kontaktpunkti, teeksid seda; soovib tugevdada kõnealuste riikide, liikmesriikide ja komisjoni kooskõlastatust ja koostööt;
28. tunnistab, et kõige raskem ülesanne on saavutada praegused ambitsioonikad eesmärgid olemasolevate piiratud rahaliste vahenditega; toonitab, kui oluline on, et liikmesriigid, piirkonnad ja kohalikud omavalitsused suurendaksid programmi tulemuslikkust ja populaarsust, suurendades muu hulgas võimalikult suures ulatuses riiklike kontaktpunktide potentsiaali, võimaldades neil vahetada kogemusi sarnaste projektide, näiteks programmide „Erasmus +“ ja „Loov Euroopa“ eest vastutavate üksustega; ergutab EACEAd mõju suurendamise eesmärgil hõlbustama ja hoogustama igal võimalikul juhul koostööt selliste ELi programmide nagu „Loov Euroopa“ ja „Erasmus+“ ning Euroopa Sotsiaalfondi vahel;
29. palub komisjonil veelgi suuremas ulatuses suurendada oma jõupingutusi halduskorra lihtsustamisel, sest vorminõuetega on mõnikord keeruline toime tulla, eriti väikestel organisatsioonidel, keda ei tohiks diskrimineerida bürokratlikel alustel;
30. soovib, et teavitustegevusele eraldatud vahendeid ei tohiks kasutada liidu prioriteetide institutsioonilise tutvustamise katmiseks, mis on sätestatud praegust programmi käsitleva määruse artiklis 12, vaid neid tuleks kasutada programmi reklaamimiseks osalevates riikides, eelkõige nendes, kus osalemismäär on madalam;

Programmi fookus ja eesmärgid

31. soovib järgmise põlvkonna programmis sõnastada prioriteetide määratluses mitmeaastase käsitlusviisi ning parandada programmi tegevussuundade ja osade koostööt; rõhutab, et mis tahes muudatused programmi struktuuris peaksid olema sisse viidud viisil, mis hoiab ära võimaliku segaduse selle lõppkasutajate hulgas ja sellega seotud programmi mõju vähenemise;
32. peab kiiduväärseks tugevat ELi kodanikele ja sotsiaalsetele aspektidele keskendumist, mis võimaldab ELi institutsioonidel kohapeal kodanikuühiskonnaga otse suhelda; rõhutab programmi prioriteetide hulgas niisuguste projektide tähtsust, milles keskendutakse Euroopa praegustele probleemidele, näiteks sellistele küsimustele nagu mitmekesisusele, rändele, pagulastele, radikaliseerumise ennetamisele, sotsiaalse kaasatuse soodustamisele, kultuuridevahelisele dialoogile, rahastamisprobleemidega tegelemisele ja Euroopa ühise kultuuripärandi kindlaksmääramisele; palub komisjonil ja liikmesriikidel tugevdada seoseid programmi prioriteetide ning Euroopa kodakondsuse ja Euroopa kodanike igapäevaeluga seotud meetmete vahel;
33. märgib, et programm peaks jõudma suurema arvu osalejateni ning sellega tuleks tagada erivajadustega inimeste osalemine ja edendada tõrjutud ja õigusteta isikute, sealhulgas rändajate, pagulaste ja varjupaigataotlejate osalemist;
34. on seisukohal, et vajaduse korral peaks programm põhinema praegustel edukatel rohujuuresandide algatustel, nagu sõpruslinnade liikumine;
35. rõhutab vajadust tegevussuuna „Euroopa ajalooline mälu“ raames välja kujundada

Euroopa identiteet, mis peaks Euroopa väärtustel ning Euroopa ilmalikul ja vaimsel pärandil rajaneva ühise integratsiooni saavutamise eesmärgil keskenduma mitte ainult minevikule, vaid ka tulevikule, olema pluralistlik, mitmekultuuriline ning avatud rändevoogudele ja mõjutustele, mis tulenevad ülejäänud maailmast; rõhutab vajadust tagada, et ajalugu ei kasutataks kui lõhestavat vahendit, vaid kui võimalust lahendada tänapäevaprobleeme nende tundliku tõlgendamise ning oskuslike ja sihipäraste haridusprogrammide kaudu; toonitab, kui tähtis on soodustada põlvkondadevahelisi projekte, mis võivad vahetada kogemusi vanemate ja nooremate põlvkondade vahel;

36. rõhutab vajadust ergutada projekte, mille raames esitletakse kodanikega peetavate arutelude uusi vorme, mille vorm ja stiil on huvipakkuvad ning millel on mitmemõõtmeline käsitlusviis;
37. teeb ettepaneku, mille kohaselt peaks komisjon avaldama igal aastal ülevaatliku aruande, mis hõlmab programmi „Kodanike Euroopa“ raames rahastatud projektides osalejate esitatud peamisi ettepanekuid Euroopa projekti parandamiseks;
38. rõhutab vajadust täiendada programmi ettepanekutega, mis käsitlevad kodanikuosalust demokraatlikus protsessis ja ELi otsustusprotsessis nii, et see aitab suurendada kodanike mõjuvõimu oma õiguste kasutamisel, näiteks e-demokraatia rakendamise kaudu; kutsub liitu ja selle liikmesriike üles töötama selle saavutamiseks välja meetmed ja poliitika, mille eesmärk on suurendada oma kodanike valdkonnaülese ning kriitilise ja loova mõtlemise alaseid oskusi, digikirjaoskust ja meediapädevust ning kaasatust ja ergutada uudishimu, eriti laste ja noorte seas, et nad saaksid teha teadlikke otsuseid ning aidata kaasa demokraatlikele protsessidele;
39. juhib tähelepanu asjaolule, et kui programmis osaleksid riigid, kes soovivad saada ELi liikmeks, parandaks see vastastikust mõistmist ja süvendaks koostööd; soovib programmi rahvusvahelisemaks muuta, kutsudes eelkõige kõiki Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA), Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) ning läbirääkija- ja kandidaatriike üles ühendama ELi liikmesriikidega oma jõud projektitaotluste esitamisel, ning nõuab, et ELi, ida- ja lõunapartnerluse riikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide valitsusvälised organisatsioonid teeksid rohkem koostööd, et Euroopa Liitu inimestele lähendada; teeb ettepaneku edendada ELi ja naaberriikide organisatsioonide vahelist koostööd Euroopa väärtuste teemal;
40. rõhutab vajadust arendada sõpruslinnade liikumist, keskendudes viisidele, mis võimaldavad kõnealust kava paremini kasutada, selle edendamisele ja tulemustele, sealhulgas piisavate rahaliste vahendite eraldamisele;

o
o o

41. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.